

Procesy demograficzne w województwie lubuskim w latach 2000-2019 oraz w perspektywie do 2030 r.

- W końcu 2019 r. ludność województwa lubuskiego liczyła 1011,6 tys. osób, tj. o 3,1 tys. więcej w porównaniu z 2000 r., jednak zmniejszyła się w porównaniu z 2010 r. o 11,6 tys., a w ujęciu rocznym o 3,0 tys. Od 2013 r. obserwowany jest spadek liczby ludności w regionie.
- W 2019 r. 47 gmin województwa lubuskiego odnotowało ubytek ludności w porównaniu z 2000 r., a w pozostałych 35 gminach obserwowany był wzrost liczby mieszkańców. W stosunku do 2010 r. liczba gmin w których notowano spadek ludności wzrosła do 59.
- Prognozowane przez GUS zmiany liczby ludności wskazują, że w Lubuskiem ubytek populacji (podobnie jak w pozostałych województwach) będzie się pogłębiał i w 2050 r. ludność województwa wyniesie 878,6 tys., tj. o 14,0% mniej niż w 2013 r. (rok bazowy).
- Zgodnie z przyjętymi, skorygowanymi założeniami prognostycznymi spośród 82 gmin w województwie lubuskim spadek ludności do 2030 r. będzie miał miejsce w 66, jednocześnie w 34 gminach ubytek ludności wyniesie powyżej 5%.
- Głównym czynnikiem sprawczym spadku zaludnienia województwa jest ujemne saldo migracji (obserwowane nieprzerwanie od momentu powstania województwa) spotęgowane niskim bądź ujemnym przyrostem naturalnym.
- W 2019 r. w 65 gminach województwa lubuskiego wystąpił ubytek naturalny ludności. Najwyższy względny ubytek naturalny ludności stwierdzono w gminach: Gozdnicza minus 12,5, Maszewo minus 8,5 i Wymiarki minus 8,3 na 1000 mieszkańców.
- W 2019 r. ujemne saldo migracji notowano w 60 gminach województwa lubuskiego (w 2010 r. w 49 gminach). Jednocześnie tylko 16 spośród wszystkich gmin województwa było aktywne demograficznie, tj. zaludniające się.
- Kolejnym zjawiskiem demograficznym, które z coraz większą intensywnością będzie obserwowane zarówno w Polsce jak i województwie lubuskim, będzie dynamiczne starzenie się ludności. W Lubuskiem w 2019 r. udział osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem wyniósł 17,6%. W perspektywie do 2050 r. w województwie lubuskim udział osób w tej grupie wiekowej wyniesie 32,9 % (w Polsce 32,7%).
- W 2019 r. najstarsi byli mieszkańcy trzech największych miast województwa Nowej Soli (20,9% osób w starszym wieku), Gorzowa Wlkp. (19,9%) oraz Zielonej Góry (19,6%).
- W województwie lubuskim w 2019 r. wydano 16,4 tys. zezwoleń na pracę cudzoziemcom (3,7% ogółu zezwoleń w Polsce). Było to o 52,5% więcej niż w 2018 r. i ponad 6-krotnie więcej w porównaniu z 2015 r. Zezwolenia na pracę cudzoziemców, podobnie jak w pozostałych województwach, wydawane są najczęściej dla obywateli Ukrainy.

Spis treści

Spis treści.....	2
Wstęp	3
Potencjał ludnościowy województwa lubuskiego oraz gmin i jego zmiany w perspektywie do 2030 r.....	3
Przyczyny przyrostu/spadku liczby ludności.	6
Przestrzenne zróżnicowanie obszarów depopulacyjnych.....	9
Starzenie się ludności	11
Ludność według ekonomicznych grup wieku i zezwolenia na pracę wydane cudzoziemcom.	13
Podsumowanie.....	15

Wstęp

W województwie lubuskim od początku lat 90-tych ub. wieku obserwuje się intensywne przemiany demograficzne przejawiające się niską dzietnością, spadającą śmiertelnością oraz wydłużaniem się trwania życia. Przemiany te spotęgowane jednocześnie licznymi migracjami, w tym w szczególności ludzi młodych, w konsekwencji przekładają się na silną tendencję starzenia się społeczeństwa oraz spadku liczby ludności ogółem.

Celem opracowania jest przeprowadzenie analizy porównawczej zjawisk demograficznych obserwowanych w województwie lubuskim z uwzględnieniem elementów specyficznych, charakteryzujących i wyróżniających województwo lubuskie.

Próba określenia zróżnicowania terytorialnego procesów demograficznych zachodzących w województwie lubuskim, może stać się punktem wyjścia do dalszych pogłębionych badań w tym zakresie, które w konsekwencji będą służyły za empiryczny materiał badawczy, wspomagający regionalne ośrodki decyzyjne w podejmowaniu działań m.in. w zakresie zabezpieczeń społecznych, polityki edukacyjnej, zdrowotnej, prorodzinnej, czyli obszarów przekładających się na szeroko rozumiany rozwój społeczno-gospodarczy regionu.

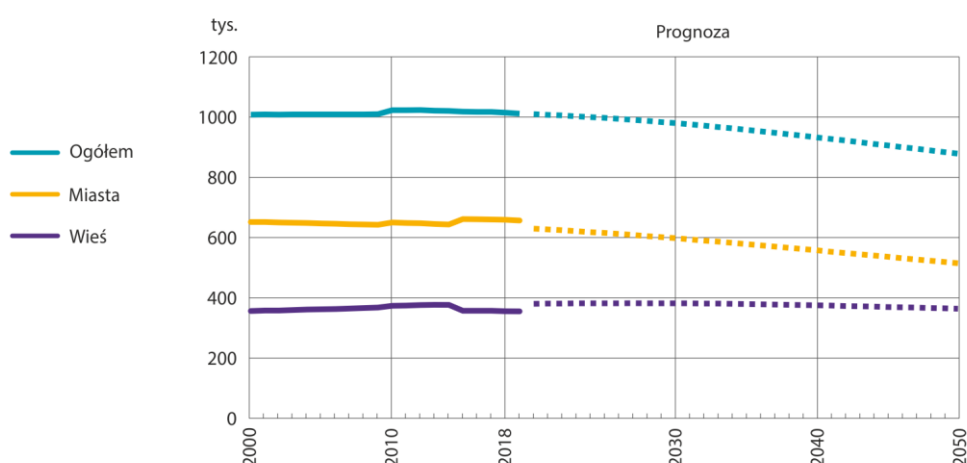
Potencjał ludnościowy województwa lubuskiego oraz gmin i jego zmiany w perspektywie do 2030 r.

W latach 2000-2019 dynamika liczby ludności w województwie lubuskim i jej struktura uległy wyraźnym zmianom, pozostawały bowiem pod wpływem bardzo niskiego, a w ostatnich siedmiu latach ujemnego przyrostu naturalnego (przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń) oraz trwającego od wielu już lat zróżnicowanego pod względem wielkości ujemnego salda migracji. Na liczbę ludności miała także wpływ korekta GUS, oparta na wynikach spisów ludności z 2002 r. oraz 2011 r.

W 2019 r. liczba ludności województwa lubuskiego wyniosła 1011,6 tys. osób i wzrosła w stosunku do 2000 r. o 0,3%. W ciągu pierwszego dziesięciolecia analizowanego okresu w województwie lubuskim obserwowano znaczny wzrost ludności, który wyniósł 14,7 tys. (z 1008,5 tys. w 2000 r. do 1023,2 tys. w 2010 r.) tj. o 1,5%. Podkreślić jednak należy, że przewaga liczby urodzeń nad liczbą zgonów wynosiła w analizowanym dziesięcioleciu 11,6 tys. osób. W całym okresie notowano również ujemne saldo migracji, które ukształtowało się na poziomie minus 8,2 tys. osób. W efekcie przyrost rzeczywisty ludności, będący sumą dodatniego przyrostu naturalnego ludności i ujemnego salda migracji, wyniósł w analizowanym okresie 3,5 tys. osób. Pozostały wzrost liczby ludności pochodzi z – opartego na wynikach spisu ludności z 2011 r. – szacunku GUS.

W 2019 r. mieszkańcy województwa lubuskiego stanowili 2,6% ludności Polski. Pod względem liczby ludności województwo lubuskie zajmowało 15 miejsce w kraju, przed województwem opolskim.

Wykres 1. Ludność województwa w latach 2000-2019 oraz w prognozie do 2050 r.

W stosunku do 2010 r. liczba ludności województwa lubuskiego zmniejszyła się o 8,7 tys. osób tj. o 0,8%. Licząc od 2010 r., największy spadek liczby ludności obserwowany był w latach 2013-2015 oraz w latach 2018-2019, co spowodowane było w głównej mierze ujemnym saldem migracji na pobyt stały, przy jednoczesnym ujemnym przyroście naturalnym. W 2019 r. średnioroczne tempo ubytku ludności województwa wyniosło ponad 29 osób na 10 tys. mieszkańców. W latach wcześniejszych średnie tempo ubytku ludności w przeliczeniu na 10 tys. ludności kształtowało się na poziomie od 1 osoby w 2011 r. do 22 osób w 2015 r. W analizowanym okresie jedynie w 2012 r. odnotowano średnioroczny przyrost rzeczywisty, kiedy to na każde 10 tys. ludności przybyły blisko 2 osoby.

W porównaniu z 2010 r. spadek rzeczywisty ludności odnotowano w 11 województwach, w tym największy (w ujęciu względnym) w województwach: świętokrzyskim o 3,8%, opolskim i łódzkim po 3,4%, i lubelskim 3,2%.

W omawianym okresie w 4 województwach wystąpił wzrost liczby mieszkańców: w województwie mazowieckim i pomorskim po 3,0%, małopolskim o 2,2%, wielkopolskim o 1,5%, a w województwie podkarpackim liczba ludności się nie zmieniła. Tym samym przyrost rzeczywisty ludności zanotowano tylko w regionach, na terenie których zlokalizowane są duże i rozwijające się, wielofunkcyjne aglomeracje (obszary metropolitalne): mazowieckie – Warszawa, pomorskie – Trójmiasto, małopolskie – Kraków i wielkopolskie – Poznań.

W 2019 r. 45 gmin województwa lubuskiego odnotowały ubytek ludności w porównaniu z 2000 r. W stosunku do 2010 r. liczba gmin w których notowano spadek ludności wzrosła do 59. Najbardziej wyludniającymi obszarami są gminy znajdujące się w części południowo-zachodniej województwa lubuskiego, graniczące z Niemcami oraz znajdujące się w niewielkiej odległości od granicy państwa. Największy spadek ludności wystąpił w gminie miejskiej Gozdnicza o 11,1% w porównaniu z 2010 r., w gminie wiejskiej Wymiarki o 8,9% oraz w gminie miejskiej Łęknica i wiejskiej Tuplice po 6,9%. Warto zaznaczyć, iż tylko w jednej gminie leżącej w pasie przygranicznym odnotowano niewielki wzrost ludności, a mianowicie w gminie miejsko-wiejskiej Słubice o 0,6%.

Wśród gmin, w których odnotowano największy wzrost ludności, znalazły się gminy okalające największe miasta województwa lubuskiego. Na północy województwa odnotowano dynamiczny wzrost ludności w gminach wiejskich okalających Gorzów Wlkp. Ludność gminy Deszczno wzrosła w odniesieniu do 2010 r. o 18,3%, gminy Kłodawa o 16,3%, gminy Santok o 10,1% oraz gminy Bogdaniec o 1,2%. Na południu województwa największy wzrost ludności odnotowano w gminach wiejskich Zabór o 13,4% i Świdnica o 7,3%, graniczących bezpośrednio z Zieloną Górą oraz w gminie miejskiej Otyń o 6,0% i gminie wiejskiej Nowa Sól o 3,7%, które sąsiadują z Nową Solą trzecim co do wielkości miastem w województwie lubuskim. Taki stan rzeczy jest między innymi konsekwencją wzrostu zainteresowania mieszkańców miast osiedlaniem się na terenach wiejskich, przy czym dotyczy w głównej mierze obszarów wiejskich w okolicach dużych aglomeracji miejskich.

W analizowanym okresie odnotowano wyraźny wzrost liczby ludności w Zielonej Górze o 18,7%. Był on jednak wynikiem bezprecedensowego w kraju, przeprowadzonego z sukcesem w styczniu 2015 r., poszerzenia granic miasta, poprzez włączenie do niego gminy wiejskiej Zielona Góra, które odbyło się w oparciu o szerokie badania społeczne, konsultacje z mieszkańcami i referendum. Przesłanką do połączenia Zielonej Góry z okalającą ją gminą była m.in. ograniczona powierzchnia miasta (w 2014 r. powierzchnia miasta wynosiła 58,2 km²), która stała się barierą w jego dalszym rozwoju. Nie bez znaczenia stało się również zjawisko migracji mieszkańców miasta na przylegające do miasta obszary wiejskie. Powiększenie obszaru Zielonej Góry o blisko 220 km² i wzrost liczby mieszkańców o ponad 22 tys., w założeniu inicjatorów połączenia, ma przyczynić się do wzrostu przestrzennego i demograficznego potencjału miasta oraz powstania silnego aglomeracyjnego ośrodka oddziałującego na całe województwo.

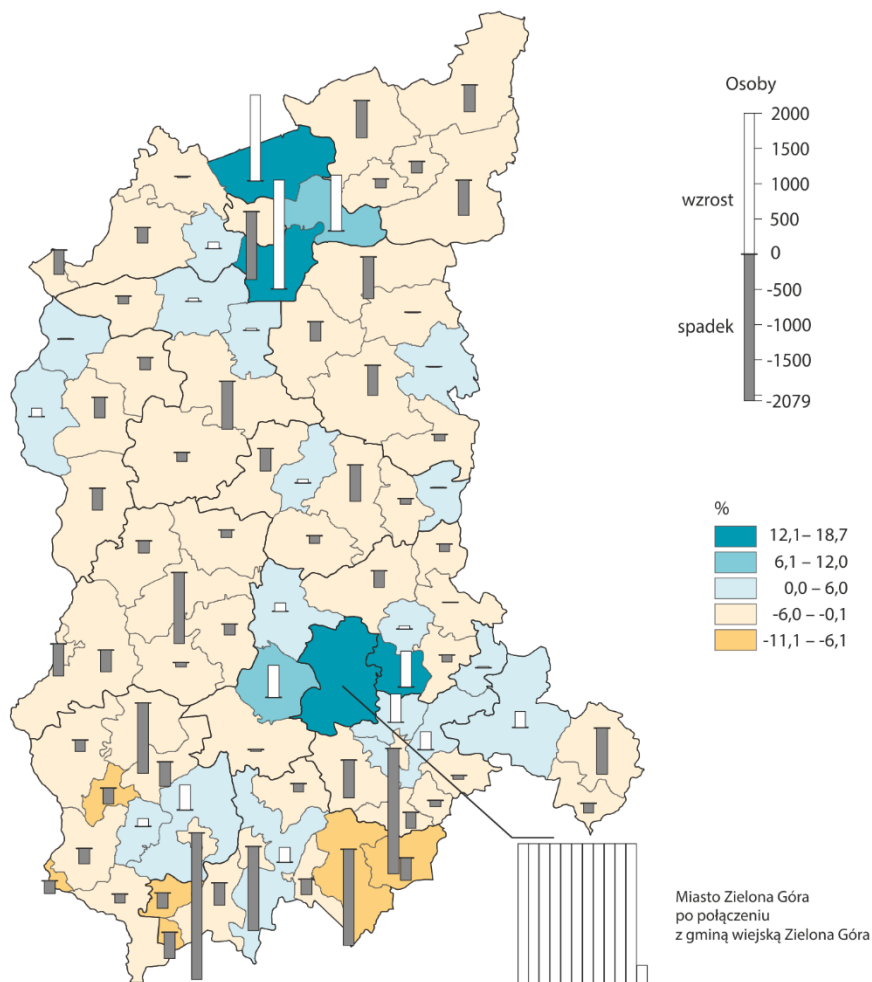
Spośród 43 miast województwa lubuskiego wzrost ludności w stosunku do 2010 r. odnotowano w 5: w Zielonej Górze oraz w Sławie o 7,8%, w Lubniewicach o 3,1%, w Kargowej o 1,8% i w Ośnie Lubuskim o 0,8%.

Spadek liczby mieszkańców większości lubuskich miast utrzymuje się od szeregu lat. Istotnym jego elementem jest zaznaczająca się od lat 90-tych ub. wieku zmiana salda migracji z dodatniego na ujemne oznaczająca, że odpływ ludności z miast przeważa nad napływem. Największy ubytek liczby mieszkańców, obserwowany od lat 90-tych ub. wieku, dotyczy miast województwa lubuskiego, których gospodarka przed 1989 r. opierała się o wielkie przedsiębiorstwa.

Warto w tym miejscu wspomnieć o Żarskim Okręgu Przemysłowym, w skład którego wchodziły takie zakłady jak m.in.: Żarskie Zakłady Przemysłu Odzieżowego, Zakłady Tkanin Dekoracyjnych i Dywanów, Zakłady Przemysłu Wętnianego, kopalnie węgla brunatnego czy też huty szkła, które silnie oddziaływały też na mniejsze miasta sąsiadujące z Żarami m.in. Lubusko, Jasień, Łęknica czy Gozdnicza. Po transformacji ustrojowej przedsiębiorstwa te (podobnie jak w innych większych miastach województwa) nie były w stanie konkurować na globalnym rynku, co przelożyło się na zmniejszenie możliwości rozwojowych miast i w połączeniu z brakiem napływu nowych mieszkańców oraz migracjami pierwotnymi wzmocniło obserwowane procesy depopulacyjne.

Obecnie ze zjawiskiem zmniejszania się liczby ludności boryka się wiele miast w Polsce, co spowodowane jest w dużej mierze rozwojem ośrodków podmiejskich i procesem intensywnej suburbanizacji.

Wykres 2. Zmiana liczby ludności w 2019 r. (2010=100)

Demograficzna wizja województwa lubuskiego, która wyłania się z prognozy ludności na lata 2014-2050, nie jest optymistyczna. Przy obecnych tendencjach ruchu naturalnego i wędrówkowego ludności regionu, województwo czeka stopniowy ubytek liczby ludności oraz znaczące zmiany w strukturze wieku jego mieszkańców.

Wyniki prognoz przygotowywanych przez Główny Urząd Statystyczny nie pozostawiają złudzeń co do odwrócenia trendu związanego z ubytkiem ludności w najbliższych dekadach. Zgodnie z przewidywaniami w perspektywie do 2050 r. we wszystkich województwach nastąpi spadek liczby ludności. W 2050 r. liczba ludności województwa lubuskiego wyniesie 878,6 tys. W porównaniu ze stanem w roku bazowym 2013 oznacza to zmniejszenie populacji województwa o 14,0%. Prognozuje się, że do 2050 r. liczba ludności będzie stale zmniejszać się, przy czym tempo tego spadku przyspieszy po 2020 r. Po 2035 r. każde pięcioletnie prognozowanego okresu, zaznaczy się spadkiem liczebności populacji o ponad 25 tys.

Pomiędzy rokiem 2014 a 2050 ludność Polski zmniejszy się o 4,5 mln osób, przy czym w poszczególnych regionach kraju występować będzie bardzo duże zróżnicowanie co do tempa zachodzących zmian. Wyłącznie województwo mazowieckie w całym prognozowanym okresie utrzyma wyższe stany ludności niż w roku bazowym. W województwach – małopolskim, pomorskim i wielkopolskim obserwowany będzie okresowy wzrost liczby ludności, natomiast pozostałych województwach przewiduje się stały systematyczny spadek liczby ludności w całym okresie objętym prognozą.

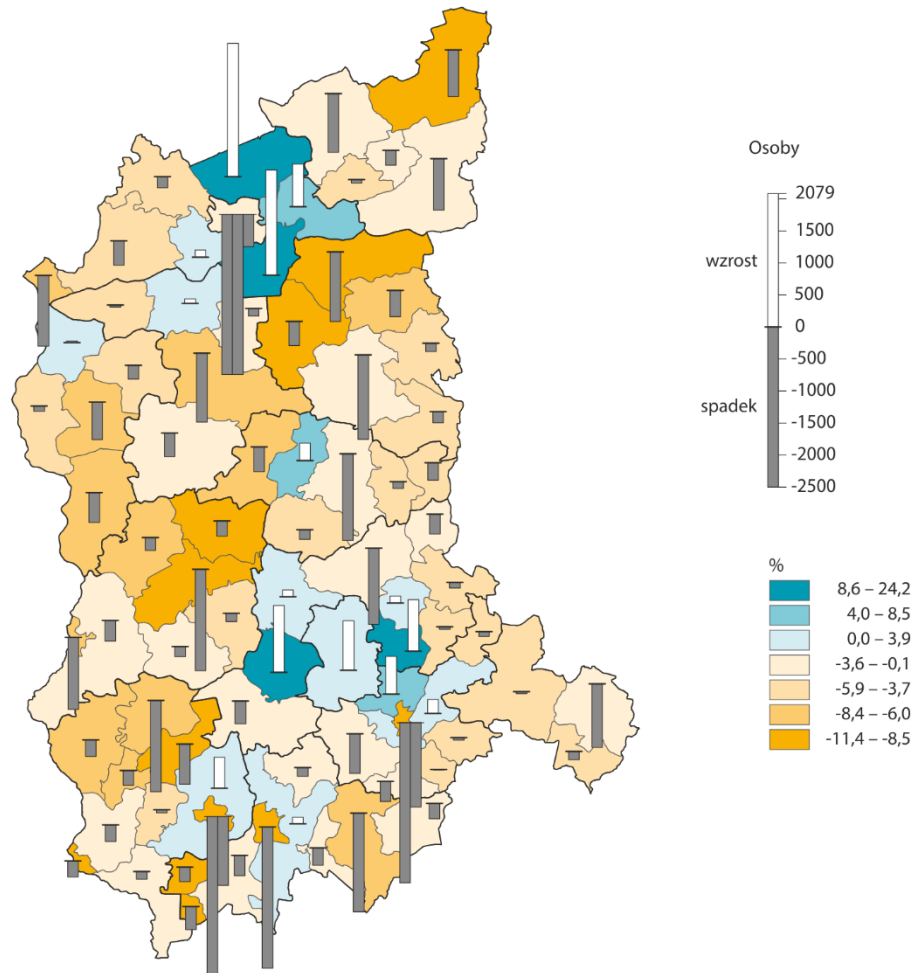
Zgodnie z przyjętymi, skorygowanymi założeniami prognostycznymi spośród 82 gmin w województwie lubuskim spadek ludności do 2030 r. będzie miał miejsce w 66, w 34 gminach ubytek ludności wyniesie powyżej 5%, w tym w 6 powyżej 10%. 20 spośród 34 gmin, dla których przewidywany jest duży spadek ludności (powyżej 5%) znajduje się na terenach polsko-niemieckiej strefy przygranicznej.

Szczególne koncentracje gmin o największym spadku ludności będzie miała miejsce w powiecie strzelecko - drezdeneckim w północnej części województwa (80% ogółu gmin w powiecie), w południowej części województwa w powiecie żagańskim (stanowią one blisko 67% gmin w powiecie) i w powiecie żarskim (60% gmin w powiecie). Wśród gmin o najwyższym przewidywanym spadku ludności dominują gminy miejskie: Gozdnicza - prognozowany spadek ludności o 12,1%, Łęknica (o 10,6%) oraz Nowa Sól (o 10,4%). W gronie tym znalazła się jedna gmina miejsko-wiejska Dobiegniew (prognozowany spadek ludności w perspektywie do 2030 r. o 11,7%) i jedna gmina wiejska Wymiarki (o 10,2%).

W pozostałych 16 gminach województwa lubuskiego prognozuje się wzrost liczby ludności w perspektywie do 2030 r. Największym przyrostem ludności będą charakteryzować się przede wszystkim gminy położone w bezpośrednim sąsiedztwie

największych ośrodków miejskich. Największy wzrost liczby mieszkańców prognozuje się w gminach zlokalizowanych w bezpośrednim otoczeniu Gorzowa Wlkp., tj. gminy wiejskie Kłodawa (o 26,7%), Deszczno (o 18,6%), Santok (o 8,7%) i mniejszym stopniu Bogdaniec (o 1,7%) oraz gminy okalające drugą ze stolic województwa lubuskiego – Zieloną Górę, tj. gminy wiejskie Zabór i Świdnica (wzrost odpowiednio o 21,0% i 17,4%) oraz w mniejszym stopniu gmina wiejska Trzebiechów (o 3,6%) i gmina miejsko-wiejska Czerwieńsk (o 1,3%).

Warto nadmienić, że w województwie lubuskim tylko jedno miasto może liczyć w perspektywie do 2030 r. na wzrost ludności, a mianowicie Zielona Góra, dla której prognozuje się wzrost liczby mieszkańców o 0,7%.

Wykres 3. Prognozowana zmiana liczby ludności w 2030 r. w stosunku do 2017 r.

Przyczyny przyrostu/spadku liczby ludności.

Za ruch rzeczywisty ludności odpowiadają jego dwa główne elementy składowe: przyrost naturalny oraz saldo migracji. W ruchu naturalnym analizie poddano współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 osób, wynikający bezpośrednio z liczby urodzeń i liczby zgonów w analizowanym okresie.

Urodzenia są kluczowym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności. Informacje na temat urodzeń żywych są niezbędne do podejmowania decyzji w zakresie opieki nad dzieckiem, ochrony zdrowia, edukacji, jak również perspektywnie do kształtowania warunków na rynku pracy i systemu emerytalnego. Od momentu powstania województwa lubuskiego w 1999 r. notowano systematyczny spadek liczby urodzeń, którego kulminacją był 2003 r., kiedy to odnotowano rekordowo małą liczbę urodzeń (9,3 tys.), następnie ich liczba wzrosła do 11,5 tys. w 2009 r. Wzrost ten był związany z wejściem w wiek najwyższej płodności kobiet urodzonych w latach wyżu demograficznego pierwszej połowy lat 80-tych ub. wieku. W tym czasie obserwowano także bieżącą realizację planów rodzicielskich, które wcześniej były odkładane (przez osoby urodzone w latach 70-tych ub. wieku). W latach 2010-2015 liczba urodzeń w województwie lubuskim zmniejszyła się z 10,9 tys. do 9,4 tys. następnie wzrosła do 10,3 tys. w 2017 r., a w 2019 r. spadła już do poziomu 9,0 tys. Było to mniej o 1,9 tys. w odniesieniu do 2010 r. (a w relacji do 2000 r. mniej o 1,0 tys.).

Współczynnik urodzeń określający liczbę urodzeń żywych na 1000 mieszkańców wyniósł w 2019 r. 8,9 i był niższy zarówno od notowanego w poprzednim roku, jak i w 2010 r. kiedy to kształtował się na poziomie odpowiednio 9,3 i 10,7.

W 2019 r. w 72 gminach województwa lubuskiego zarejestrowano mniej urodzeń żywych niż w 2010 r. Największy spadek zarejestrowano w gminach wiejskich: Siedlisko (o 50,0%), Lipinki Łużyckie (o 48,9%), Wymiarki (o 43,3%), Gubin (o 42,9%) Przewóz (o 42,4%). Mniej urodzeń odnotowano również w mieście Gorzów Wlkp. (o 8,3%). Zaledwie w 7 gminach odnotowano wzrost urodzeń żywych, największy w gminie wiejskiej Bojadła (o 27,6%), gminie miejsko-wiejskiej Lubniewice (o 16,7%) oraz w gminie wiejskiej Żagań (o 15,7%). Warto jednak podkreślić, iż w 2017 r., kiedy to odnotowano największą liczbę urodzeń w województwie lubuskim od 2012 r., w 23 gminach notowano wzrost liczby urodzeń w porównaniu z 2010 r.

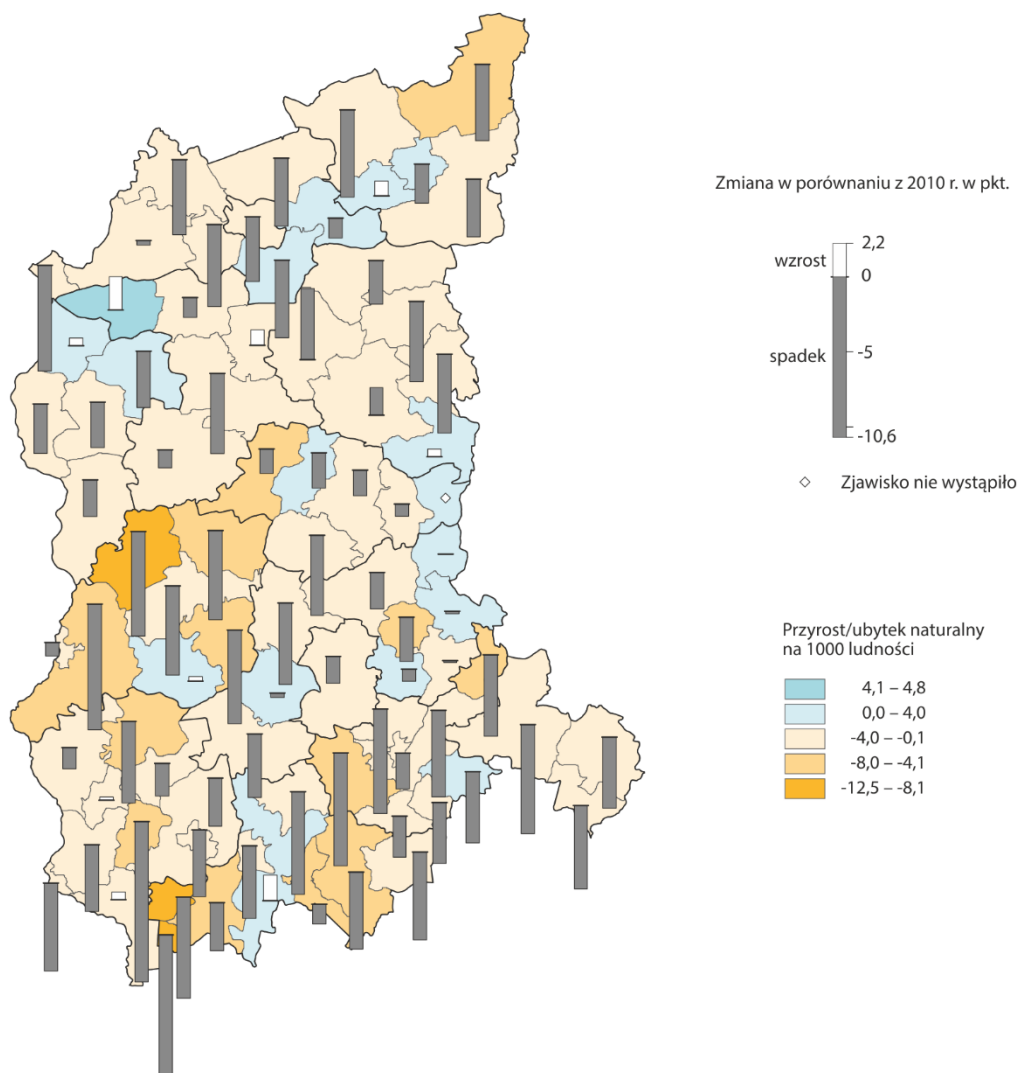
W 2019 r. najwyższą liczbą urodzeń żywych na 1000 ludności charakteryzowała się gmina Słońsk (13,3). Powyżej 10 urodzeń na 1000 ludności odnotowano łącznie w 16 gminach województwa lubuskiego. Najniższą wartość tego wskaźnika obserwowano w gminie Kłodawa (5,6) oraz Przewóz (6,0).

W 2019 r. w województwie w ujęciu rocznym po raz kolejny wzrosła liczba zgonów – zmarło 11,1 tys. osób, tj. o 0,1 tys. więcej niż przed rokiem. W porównaniu z 2010 r. było to o 1,6 tys. zgonów więcej (wzrost o 16,7%). Współczynnik zgonów (liczba zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) wyniósł 10,9 podczas gdy rok wcześniej 10,8 oraz 9,3 w 2010 r. Natężenie zgonów w miastach było wyższe (11,0 na 1000 ludności) niż na wsi (10,7 na 1000 ludności). W latach 2010-2016 obserwowane były naprzemienne wzrosty i spadki umieralności, jednak utrzymujące trend wzrostowy. W latach 2017- 2019 r. odnotowano wzrost umieralności.

W odniesieniu do 2010 r. wzrost umieralności odnotowano w 57 gminach województwa lubuskiego. Największy wzrost liczby zgonów notowano w gminach miejsko-wiejskich: Otyń (o 77,5%), Kożuchów (o 62,3%) i Rzepin (o 50,0%), oraz w gminie wiejskiej Kolsko (o 51,5%). Największą umieralność odnotowano w gminie Gozdnicza, gdzie na 1000 ludności przypadało 19,1 zgonów, następnie w gminie Maszewo 17,8 oraz w gminie Wymiarki 15,7. Najniższą wartość współczynnika zgonów odnotowano w gminie Siedlisko (6,7).

W 2013 r. po raz pierwszy w historii województwa lubuskiego odnotowano większą liczbę zgonów niż urodzeń. Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął poziom minus 0,3 na 1000 ludności. Ujemny przyrost naturalny notowano jeszcze w 2015 r. i w 2016 r. (na poziomie minus 0,7 i minus 0,2 na 1000 ludności). Natomiast w 2018 r. współczynnik przyrostu naturalnego ukształtował się na poziomie minus 1,5 i był to największy ubytek naturalny w historii województwa lubuskiego.

Wykres 4. Przyrost naturalny ludności w 2019 r.

W 2019 r. w 65 gminach województwa lubuskiego wystąpił ubytek naturalny ludności. Najwyższy względny ubytek naturalny ludności stwierdzono w gminach: Gozdnicza (minus 12,5 na 1000 mieszkańców), Maszewo (minus 8,5) i Wymiarki (minus 8,3).

Jednocześnie wyraźny przyrost naturalny ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców notowano w gminach: Słońsk (4,8), Żagań (3,4), Babimost (2,6) i Zwierzyn (2,3). W stolicach województwa lubuskiego, zarówno w Zielonej Górze, jak i w Gorzowie Wlkp. odnotowano ubytek naturalny, odpowiednio minus 0,6 i minus 2,9. Dla porównania warto wspomnieć, że w 2010 r. w województwie lubuskim przyrost naturalny notowano w 61 gminach, a ubytek naturalny ludności w 18.

Kolejnym elementem istotnie wpływającym na stan oraz strukturę ludności są migracje. Zjawisko migracji dotyczy w szczególności ludzi młodych, co w konsekwencji prowadzi do pozytywnych zmian dla obszarów imigracyjnych, przejawiających się stopniowym odmładzaniem ludności, natomiast negatywnie wpływa na obszary emigracyjne, przyspieszając zarówno proces depopulacji, jak i starzenia się ludności.

W województwie lubuskim od początku jego powstania obserwuje się ujemne saldo migracji ludności – liczba wymeldowań z pobytu stałego przewyższa liczbę zameldowań na pobyt stały, jednocześnie w latach 2006-2008 ujemne saldo migracji zagranicznych przewyższało ujemne saldo migracji wewnętrznych.

W 2019 r. w województwie lubuskim zameldowano na pobyt stały 13,4 tys. osób, tj. o 0,7% więcej niż w 2010 r. Jednocześnie zanotowano odpływ ludności w wysokości 14,5 tys. osób, tj. o 5,2% większy niż w 2010 r. W rezultacie ogólne saldo migracji nadal było ujemne i wzrosło do poziomu minus 1101 osób (wobec minus 474 osoby w 2010 r.).

Intensywność ruchu wędrownego ludności odzwierciedla współczynnik salda migracji (tj. saldo migracji ludności na 1000 mieszkańców), który w województwie lubuskim w ostatnich latach kształtował się na poziomie od minus 0,46‰ w 2010 r. (co oznacza ubytek migracyjny ludności w wysokości 0,5 osoby na 1000 ludności) do minus 1,35‰ w 2013 r. (wskazując na wzrost ubytku ludności w 2013 r. do 1,4 osoby na 1000 ludności). W 2019 r. w województwie lubuskim współczynnik salda migracji wyniósł minus 1,09‰. Oznacza to ubytek migracyjny ludności na poziomie nieco ponad 1 osoby na 1000 ludności, tj. porównywalny z notowanym w latach 2017 i 2018 (kiedy współczynnik wyniósł odpowiednio minus 0,94‰ i minus 0,96‰).

Migracje wewnętrzne to zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy, w tym – w przypadku gmin miejsko-wiejskich – zmiany miejsca zamieszkania w obrębie gminy (z terenów wiejskich na miejskie lub z terenów miejskich na tereny wiejskie).

Do głównych przyczyn migracji wewnętrznych na pobyt stały w Polsce należą tzw. sprawy rodzinne (zawarcie lub rozpad małżeństwa oraz łączenie rodzin) oraz warunki mieszkaniowe (eksmisja, zbyt wysokie koszty utrzymania lub chęć zamieszkania w lepszych warunkach). Dużo mniejsze znaczenie ma natomiast wpływ praca (oferta lepszej pracy, utrata zatrudnienia, uciążliwe dojazdy do pracy, długotrwałe bezrobocie) oraz edukacja. Należy podkreślić fakt, że w odróżnieniu od migracji zagranicznych, w przypadku migracji wewnętrznych czynniki pozaekonomiczne są najczęstszym motywem przemieszczania się ludności.

W 2019 r. saldo migracji wewnętrznych w województwie lubuskim wyniosło minus 1245 osób (wobec minus 971 przed rokiem). Współczynnik salda migracji wewnętrznych o wartości minus 1,23‰ (wobec minus 0,47‰ w 2010 r.) oznacza wzrost ubytku ludności w ruchu wewnętrznym do poziomu najwyższego od 2010 r.

Wśród mieszkańców województwa lubuskiego najczęściej wybieranymi kierunkami migracji międzywojewódzkich od lat były województwa: wielkopolskie, dolnośląskie i zachodniopomorskie, czyli województwa graniczące z województwem lubuskim, a także województwo mazowieckie.

W 2019 r. z województwa lubuskiego za granicę wyemigrowało 389 osób, tj. o 30,2% mniej niż w 2010 r. Większość emigrantów (96,4%) kierowało się do krajów europejskich, w tym najwięcej, podobnie jak w latach poprzednich, do sąsiednich Niemiec (49,9%). W strukturze emigracji znaczący był także strumień osób kierujących się do Wielkiej Brytanii (17,2%).

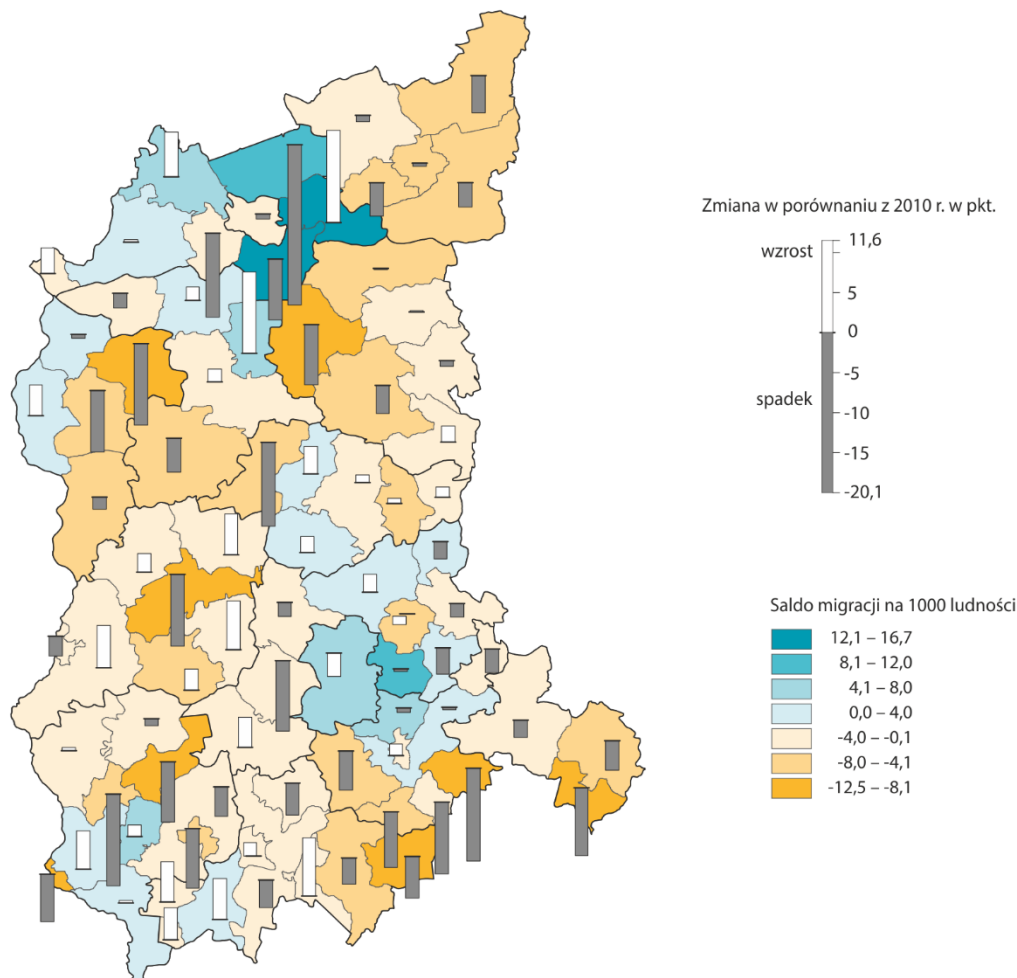
Analiza migracji wewnętrznych i zagranicznych, ich nasilenia, analiza podstawowych kierunków i zasięgów terytorialnych jest istotna w perspektywie charakterystyki czynników jakie wpływają na ogólną dynamikę przemian demograficznych. Migracje często są reakcją na zachodzące procesy ekonomiczne i społeczno-polityczne lub konkretne działania na określonym terytorium. Mieszkańcy poszczególnych powiatów podlegają z jednej strony pewnym czynnikom „wypychającym” („push factors”), zachęcającym lub nawet zmuszającym pewne subpopulacje do opuszczenia danej miejscowości lub większych obszarów, a z drugiej – siłom przyciągającym („pull factors”), mniej lub bardziej atrakcyjnych dla potencjalnych migrantów.

Ujemne saldo migracji notowano w 2019 r. w 60 gminach województwa lubuskiego (podobnie jak w 2010 r.). W przeliczeniu na 1000 ludności najwyższe ujemne saldo migracji na pobyt stały zarejestrowano w gminie wiejskiej Niegostawice (minus 12,5 osoby na 1000 ludności) i Bledzew (minus 11), oraz gminie miejskiej Łęknica (minus 9,7).

W 2019 r. (podobnie jak w latach poprzednich) najwyższe dodatnie saldo migracji osób przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w gminach okalających Gorzów Wlkp. tj. Deszczno (16,7 osoby), Santok (15,7 osoby) oraz Kłodawa (9,6 osoby), oraz w gminie Zabór sąsiadującej z Zieloną Górą (11,9 osoby na 1000 ludności).

W Gorzowie Wlkp. od 2003 r. notowane jest ujemne saldo migracji (wyjątkiem był 2016 r.), które w 2019 r. wyniosło minus 2 osoby na 1000 ludności, natomiast w Zielonej Górze ujemne saldo migracji notowano w latach 2004-2008 oraz 2012 r. W pozostałych latach saldo migracji było dodatnie i w 2019 r. wyniosło 6,2 osoby na 1000 ludności.

Wykres 5. Migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały w 2019 r.

Przestrzenne zróżnicowanie obszarów depopulacyjnych

Omówiony powyżej przyrost rzeczywisty ludności oraz saldo migracji stałej są podstawą typologii demograficznej jednostek przestrzennych według J. W. Webba, która wyróżnia osiem typów oznaczonych literami od A do H. Pierwsze cztery typy A – D, charakteryzują jednostki aktywne demograficznie, czyli rozwojowe; natomiast typy E – H oznaczają jednostki nieaktywne, w których ubywa ludności. Dokonana na podstawie typologii Webba charakterystyka pozwala na wyznaczenie obszarów rozwojowych i depopulacyjnych oraz określa, czy rozwój demograficzny analizowanych jednostek terytorialnych jest zróżnicowany przestrzennie.

W województwie lubuskim w 2019 r. dominują gminy z niekorzystną sytuacją demograficzną, charakteryzujące się ubytkiem rzeczywistym ludności.

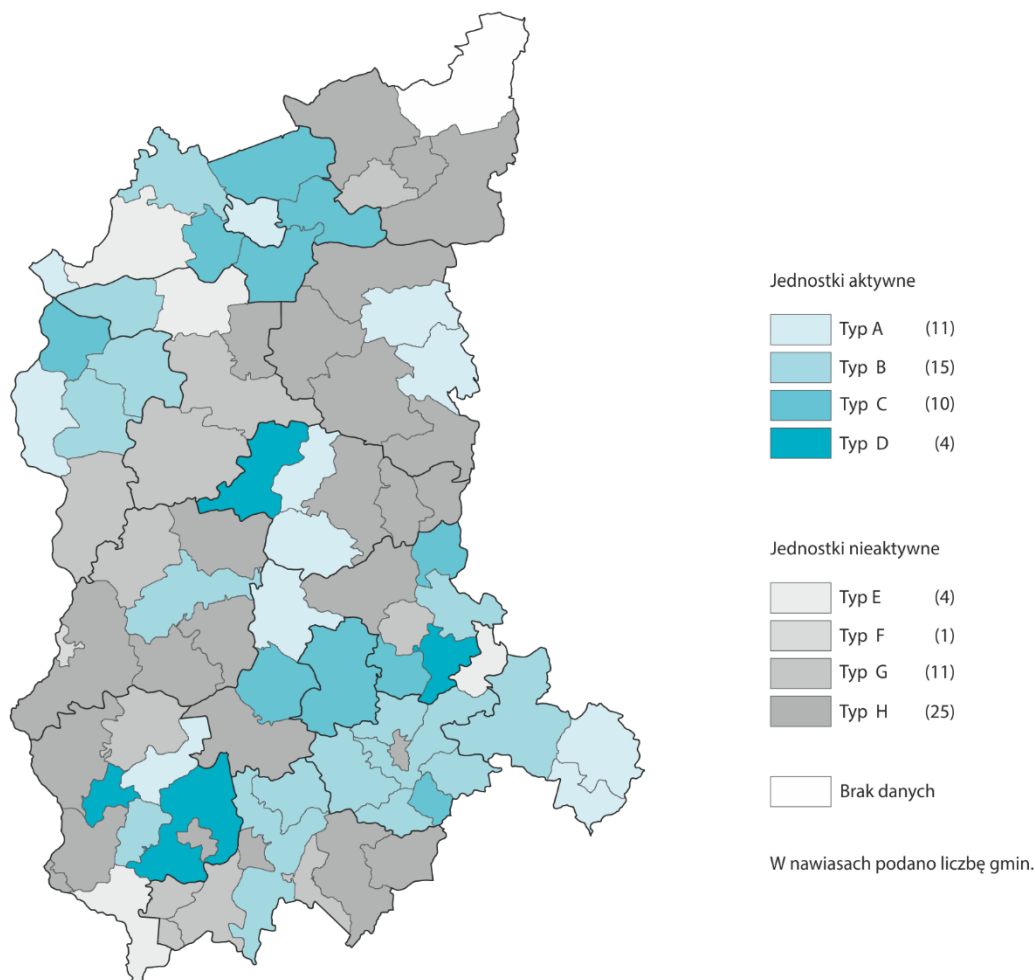
Ubytek rzeczywisty ludności odnotowano w większości (66) gmin lubuskich. W grupie gmin typu E, w których ujemny przyrost naturalny dominuje nad dodatnim saldem migracji znalazło się 11 gmin. Ujemny przyrost naturalny połączony z ujemnym saldem migracji, czyli typy F i G oznaczają najbardziej znaczący demograficzny regres. Typ F charakteryzuje 20 gmin - są to gminy z ubytkiem naturalnym i migracyjnym populacji, z przewagą ujemnego przyrostu naturalnego. Z kolei typ G, najliczniej reprezentowany, tworzy 26 gmin. W gminach tego typu można zanotować wyższe wartości ujemnego salda migracji od ujemnego przyrostu naturalnego. Ostatni z wyróżnionych typów – typ H – charakteryzuje 9 gmin. Charakteryzuje go ujemne saldo migracji, które nie jest rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny.

W 2019 r. w kategorii gmin aktywnych, rozwojowych, które charakteryzuje rzeczywisty przyrost ludności lokuje się 16 gmin województwa lubuskiego. Do gmin typu A, o ujemnym saldzie migracji, które jest rekompensowane przez przyrost naturalny należą trzy gminy (Słońsk, Świdnica i Żagań). Typ B, gdzie wzrost liczby ludności wynika z dodatniego przyrostu naturalnego, który był wyższy od dodatniego salda migracji reprezentują dwie gminy (Górzycza i Babimost), zaś do grupy gmin typu C, gdzie dodatni przyrost naturalny jest mniejszy niż dodatnie saldo migracji zaliczyć można 4 gminy (Deszcz-

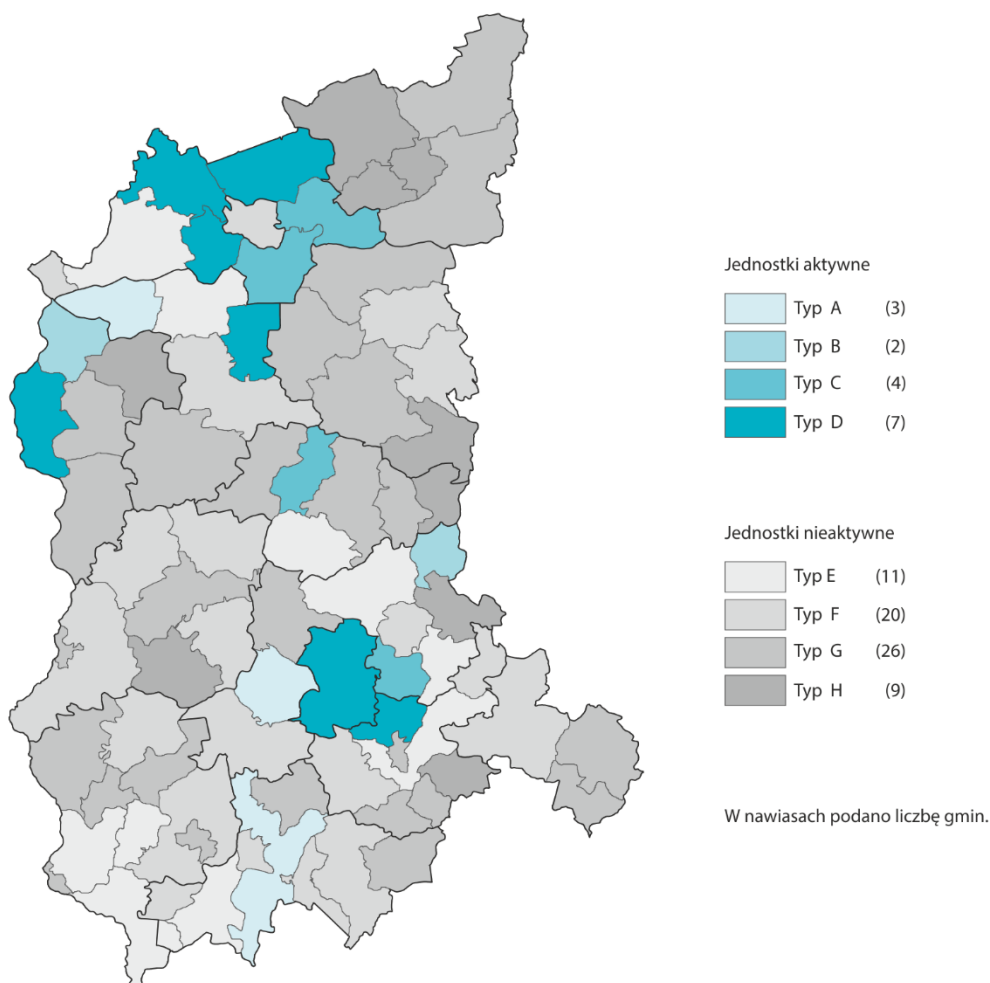
no, Zabór, Santok i Lubrza). Z kolei grupę D tworzy 7 gmin (miasto Zielona Góra, gminy Bogdaniec, Kłodawa, Lubiszyn, Otyń, Słubice, Lubniewice). Jest to grupa, gdzie dodatnie saldo migracji przewyższa ujemny przyrost naturalny.

Warto zaznaczyć, że w 2010 r. 40 gmin województwa lubuskiego klasyfikowanych było jako gminy aktywne demograficznie. Statut gminy rozwojowej straciło 55 gmin, m.in. Gorzów Wlkp. który z typu A w 2010 r. znalazł się już w 2018 r. w regresyjnym typie F oraz Kostrzyn nad Odrą także z typu A na typ F. Największą zmianę odnotowano w przypadku gmin Jasień, Szlichtyngowa i Wschowa – przejście z typu A w 2010r. do G w 2019r. W porównaniu z 2010 r. jedynie w przypadku gminy Lubniewice zaobserwowano pozytywne zjawisko związane z przejściem z typów regresyjnych do rozwojowych – z typu H do D.

Wykres 6. Typologia demograficzna gmin województwa lubuskiego według Webba w 2010 r.

Wykres 7. Typologia demograficzna gmin województwa lubuskiego według Webba w 2019 r.

Zgodnie z typologią zaproponowaną przez A. Miszczuka wyróżnia się dwa rodzaje depopulacji ludności, tj.:

- tradycyjny, w ramach którego głównym czynnikiem sprawczym spadku zaludnienia jest ujemne saldo migracji;
- nowy, oznaczający, że dominującym czynnikiem wyludniania są ubytki naturalne (ujemny przyrost naturalny).

Pomiędzy wymienionymi typami zachodzi zależność, polegająca na tym, że pierwszym etapem jest wyludnienie spowodowane odpływem migracyjnym, a drugi pojawia się jako następstwo długotrwałego odpływu młodych ludzi. Można pokusić się o stwierdzenie, iż 35 gminach województwa lubuskiego występuje tradycyjny typ depopulacji. Ubytki naturalne w 2019 r. charakteryzowały natomiast 31 gmin.

Starzenie się ludności

Pierwszoplanowym wyzwaniem tak demograficznym, jak i społecznym, ekonomicznym i politycznym odciskającym swe piętno na przyszłości całego województwa lubuskiego, jak i poszczególnych gmin, będzie proces starzenia się ludności, tj. wzrost udziału osób starszych w populacji ogółem. Proces starzenia się ludności jest z jednej strony skutkiem wydłużania się trwania życia ludzkiego, na co wpływ wywierają pozytywne zmiany cywilizacyjne oraz poprawa jakości życia, w tym zmiana nawyków żywieniowych oraz stylu życia, wzrost dostępności i poprawa usług medycznych, poprawa warunków mieszkaniowych oraz otoczenia zewnętrznego (środowisko, bezpieczeństwo). Z drugiej strony, jest konsekwencją obniżania się poziomu urodzeń, spadku umieralności w najstarszych grupach wiekowych, a także ruchów migracyjnych. Warto zaznaczyć, iż znaczący wpływ na starzenie się ludności wywiera spadek liczby urodzeń, który w konsekwencji prowadzi

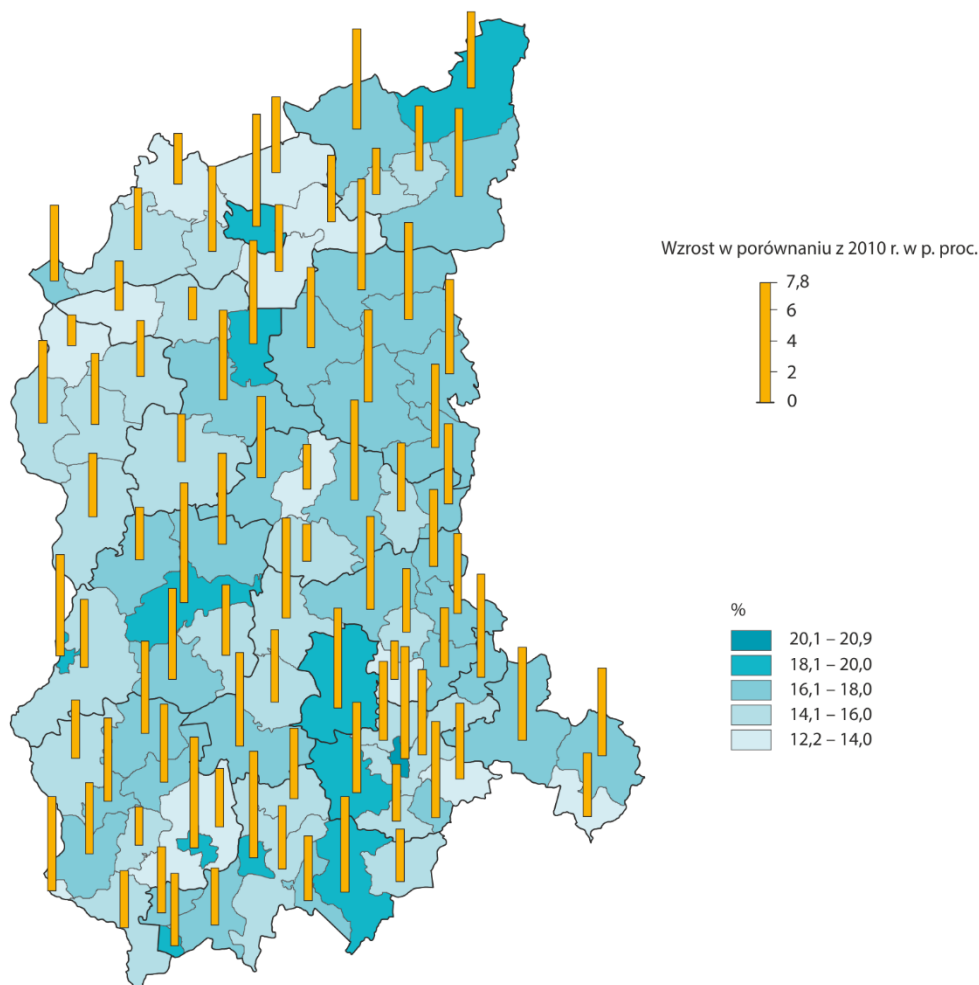
do zachwiania proporcji udziału w społeczeństwie osób najmłodszych i najstarszych.

Jedną z miar obrazujących proces starzenia się ludności jest udział osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem.

W województwie lubuskim udział osób w tym wieku 65 lat i więcej w ludności ogółem w 2019 r. wyniósł 17,6% i był jednym z najniższych w Polsce. Niższy odsetek osób starszych w populacji ogółem odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (16,6%), wielkopolskim (16,8%), pomorskim i podkarpackim (po 16,9%) oraz małopolskim (17,0%). Najwyższy udział osób starszych notowano w województwie łódzkim (20,1%), świętokrzyskim (19,7%) oraz śląskim (19,2%). Jednocześnie województwo lubuskie należało do grona województw, w którym udział tej grupy ludności wzrósł w największym

stopniu w stosunku do 2010 r. (o 5,9 p. proc.). Wyższy notowano jedynie w województwie zachodniopomorskim (o 6,3 p. proc.). W perspektywie do 2050 r. udział ludności w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem wyniesie od 30,0% w województwie pomorskim, do 36,1% w województwie opolskim. W województwie lubuskim ukształtuje się na poziomie 32,9%.

Wykres 8. Udział ludności w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w 2019 r.

W 64 gminach województwa lubuskiego udział osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem nie przekroczył średniej wojewódzkiej. Najmniejszym udziałem osób starszych w populacji ogółem charakteryzowały się gminy wiejskie: Zabór (12,2%), Kłodawa (12,4%) i Górzycza (12,6%). Wśród gmin o najmłodszej populacji (obok gminy Kłodawa) znalazły się także gminy wiejskie Deszczno (13,3%) i Santok (13,5%) graniczące z drugim co do wielkości miastem województwa lubuskiego Gorzowem Wlkp.

W 2019 r. najstarsi byli mieszkańcy największych miast województwa Nowej Soli (20,9% osób w starszym wieku), Gorzowa Wlkp. (19,9%) oraz Zielonej Góry (19,6%). W tym gronie znalazły się również miasta: Żary, Gozdnica i Żagań, w których osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły ponad 19,0% ogółu mieszkańców.

W stosunku do 2010 r. udział osób starszych wzrósł najdynamiczniej w gminie miejsko-wiejskiej Krosno Odrzańskie (o 7,8 p. proc.), w gminie miejskiej Nowej Soli i Gorzowie Wlkp. (po 7,3 p. proc.), także w Żarach (o 7,2 p. proc.) i Żaganiu (o 6,9 p. proc.).

Prognoza dla gmin, pomimo istotnie skróconego horyzontu czasowego w porównaniu do prognoz dla nadrzędnych jednostek terytorialnych, również pokazuje szybki proces starzenia się ludności, który będzie miał miejsce w niedalekiej przyszłości.

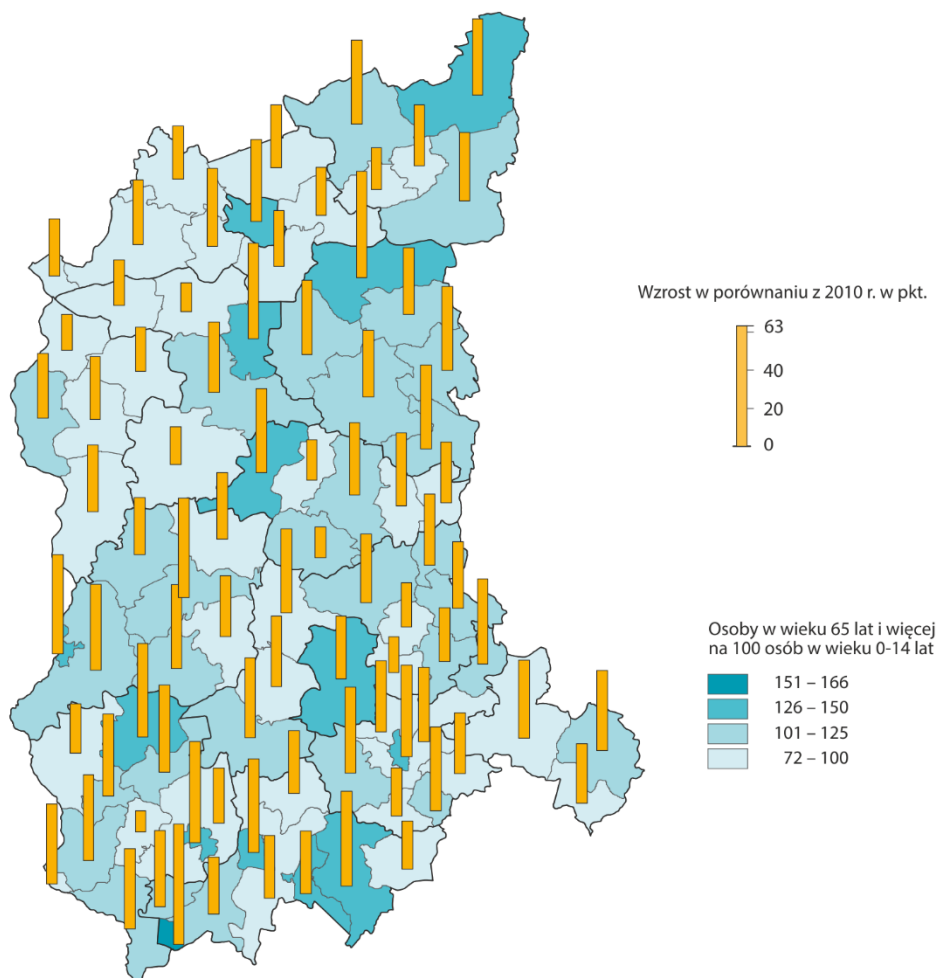
Według prognozy demograficznej w 2030 r. w 63 gminach województwa lubuskiego udział ludności w wieku 65 lat i więcej przekroczy 20% populacji ogółem. Najwięcej osób starszych (powyżej 26% ogółu ludności) będzie mieszkało w gminie wiejskiej Świdnica i Trzebiechów (gminy graniczące z Zieloną Górą) oraz w gminie miejskiej Nowa Sól.

Dla oceny poziomu zaawansowania procesu starzenia się ludności bardzo istotne są udziały w ogólnej populacji poszczególnych grup wieku, obrazujące zastępowalność pokoleń. Jedną z nich jest indeks starości przedstawiający relację „pokolenia dziadków” (65 lat i więcej) do „pokolenia wnuczków” (0–14 lat). W przypadku województwa lubuskiego relacja tych wielkości wynosi 115, co oznacza przewagę liczebną dziadków nad wnukami. Najmniej korzystna relacja międzypokoleniowa występuje w województwie świętokrzyskim, gdzie na 100 wnuczków przypada 143 dziadków, także w opolskim i łódzkim 140 dziadków. Najniższe wartości wskaźnika są w województwie pomorskim i wielkopolskim, gdzie występuje niewielka przewa-

ga dziadków nad wnukami, na 100 wnuczków przypada odpowiednio 101 i 102 dziadków. W perspektywie do 2050 r. w Polsce na 100 osób w wieku do 14 lat będzie przypadało średnio 269 osób w wieku 65 lat i więcej, w województwie lubuskim 275 osób.

W gminach województwa lubuskiego w 2019 r. indeks starości kształtował się od 72 wnuczków na 100 dziadków w gminie Zabór do 166 w gminie Gozdnica. W 34 gminach obserwowano niekorzystną relację międzypokoleniową. Najmniej korzystna, obok wspomnianej gminy Gozdnica, występowała w miastach: Nowa Sól (143 dziadków na 100 wnuczków), Żary (136), Żagań i Gorzów Wlkp., (po 133), także w gminie miejsko-wiejskie Dobiegniew i Lubniewice (po 135). Poniżej 80 osób w wieku 65 lat i więcej na 100 osób w wieku 0-14 lat przypadało w gminach wiejskich, okalających Gorzów Wlkp. tj. wspomniana Kłodawa i Deszczno, także w gminie Górzycza, Siedlisko, oraz w gminie Zabór graniczącej z Zieloną Górą.

Wykres 9. Indeks starości demograficznej w 2019 r.

Przewiduje się, że do 2030 r. tylko w jednej jednostce terytorialnej województwa lubuskiego tj. gminie wiejskiej Zabór będzie występowała korzystna relacja międzypokoleniowa (na 100 osób w wieku 0-14 lat) będzie przypadało 99 osób w wieku 65 lat i więcej. W 5 gminach na 100 wnuczków będzie przypadało ponad 200 dziadków, w 4 gminach miejskich: Gozdnica, Żagań, Nowa Sól, Żary oraz w gminie wiejskiej Wymiarki. Niekorzystna relacja pokoleniowa będzie miała miejsce również w miastach będących stolicami województwa lubuskiego, w Zielonej Górze na 100 wnuczków będzie przypadało 162 dziadków a w Gorzowie Wlkp. 183.

Ludność według ekonomicznych grup wieku i zezwolenia na pracę wydane cudzoziemcom.

Rezultatem przemian w procesach demograficznych, a przede wszystkim trwającej od początku lat 90-tych ub. wieku głębokiej depresji urodzeniowej, są zmiany w liczbie i strukturze ludności według wieku. Analizując strukturę ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku zauważa się, że w 2019 r., w odniesieniu do 2010 r., udział osób młodych w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) zmniejszył się o 1 p. proc. do 18,1%, natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym (60/65 lat i więcej) zwiększył się z 15,1% do 21,6%. Zatem wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym był większy niż spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym. Ponadto w strukturze ludności województwa obecnie więcej jest osób starszych niż młodszych.

W analizowanym okresie widocznie zmniejszyła się liczba i udział ludności w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata). W 2019 r. liczba osób w wieku produkcyjnym wyniosła 610,2 tys. i była mniejsza o 9,3% w porównaniu z 2010 r. Od 2010 r. wiek aktywności zawodowej osiągają coraz mniej liczne roczniki 18-latków (9,7 tys. osób w 2019 r.). Odsetek ludności w wieku produkcyjnym obniża się i w 2019 r. wyniósł 60,3% (wobec 65,8% w 2010 r.), co wynika także z procesu przesuwania do grupy wieku poprodukcyjnego licznych roczników osób urodzonych w latach pięćdziesiątych ub. wieku. Jednocześnie zahamowaniu uległ proces starzenia się zasobów siły roboczej i obecnie maleje odsetek ludności w wieku produkcyjnym niemobilnym (powyżej 44 roku życia). W 2019 r. udział tej subpopulacji w ogólnej liczbie ludności wyniósł 22,3% i był o 3,2 p. proc. mniejszy niż w 2010 r. Wskutek zmian strukturalnych w badanych latach wzrósł współczynnik obciążenia demograficznego, tj. relacja liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym. W 2019 r. na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 66 osób w wieku nieprodukcyjnym, to o 14 osób więcej niż w 2010 r.

Biorąc pod uwagę strukturę wieku ekonomicznego ludności zamieszkującej w gminach, w grupie gmin o największym odsetku osób w wieku produkcyjnym w 2019 r. były: gmina wiejska Gubin (na poziomie 65,0% wobec 60,3% przeciętnie w województwie), gmina miejska Łęknica, a także gminy wiejskie: Przewóz, Zabór, Żagań, Górzycy i Żary (wszystkie ponad 64%). Jednocześnie w gminie Zabór zanotowano jeden z najmniejszych w województwie udziałów ludności w wieku poprodukcyjnym w populacji mieszkańców gminy (na poziomie 16,0% wobec 21,6% przeciętnie w województwie), podobnie jak w gminie wiejskiej Górzycy i Kłodawa (po 16,1). W tej ostatniej udział osób w wieku przedprodukcyjnym był jednym z najwyższych w województwie (20,3% wobec 18,1% przeciętnie w województwie).

W związku ze starzeniem się społeczeństwa i ograniczeniem potencjalnych zasobów pracy, w ostatnich latach obserwuje się w Polsce jak również w poszczególnych województwach, systematyczny wzrost liczby wydawanych zezwoleń na pracę cudzoziemców. W 2019 r. w Polsce wydano ich 444,7 tys. Było to o 116,0 tys. więcej niż w 2018 r. oraz o 379,0 tys. więcej niż w 2015 r. W województwie lubuskim w 2019 r. wydano 16,4 tys. zezwoleń na pracę cudzoziemcom (3,7% ogółu zezwoleń w Polsce). Było to o 52,5% więcej niż w 2018 r. i ponad 6-krotnie więcej w porównaniu z 2015 r. Udział kobiet wśród cudzoziemców, dla których pracodawcy uzyskali zgodę na pracę, wyniósł 20,9%. Zezwolenia na pracę cudzoziemców, podobnie jak w pozostałych województwach, wydawane są najczęściej dla obywateli Ukrainy. W 2018 r. ponad 78,5% cudzoziemców, którym udzielono zgody na pracę w województwie lubuskim, posiadało paszport tego państwa.

W województwie lubuskim w 2019 r. pracodawcy, którzy uzyskiwali zezwolenia na pracę cudzoziemców prowadzili działalność gospodarczą głównie w sekcjach PKD: transport i gospodarka magazynowa (35,5% udziału w ogólnej liczbie zezwoleń), przetwórstwo przemysłowe (27,1%), administrowanie i działalność wspierająca (14,7%), budownictwo (10,7%).

Biorąc pod uwagę liczbę wydanych zezwoleń na pracę według wybranych wielkich grup Klasyfikacji Zawodów i Specjalności można zaobserwować, że w 2019 r. w województwie lubuskim najliczniejszą grupę stanowili operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (32,7% ogólnej liczby wydanych zezwoleń). Znaczny udział obserwowano także wśród robotników przemysłowych i rzemieślników (28,4%) oraz pracowników wykonujących prace proste (26,8%).

Podsumowanie

Analiza najważniejszych trendów demograficznych, jakim podlega i będzie podlegać województwo lubuskie oraz poszczególne gminy, w ciągu najbliższych lat, uwidacznia szereg niepożądanych zjawisk prowadzących do pogłębienia procesów depopulacyjnych, problemów reprodukcyjnych oraz niekorzystnych zmian struktury wieku ludności. Współczesne procesy demograficzne zachodzące w województwie (podobnie jak w całym kraju) mają charakter polaryzacyjny. Z jednej strony, następuje regionalna koncentracja ludności w otoczeniu największych ośrodków miejskich, co związane jest z procesem suburbanizacji, które przyjmują postać rozlewania się miast na sąsiadujące z miastem jednostki terytorialne. Z drugiej strony, następuje depopulacja na obszarach peryferyjnych zarówno pod względem przestrzennym, jak i społeczno-ekonomicznym. Związane jest to zarówno z odpływem migracyjnym, jak i w coraz większym stopniu z procesami starzenia się ludności i ubytkiem naturalnym.

W województwie lubuskim, mimo stosunkowo „młodej populacji”, w analizowanym okresie obserwowano ubytek ludności. W regionie dominuje tradycyjny typ ubytku ludności, wywołany głównie odpływem migracyjnym ludności. Należy jednak zauważyć, iż w znacznej części gmin obserwuje się przejście w nowy typ depopulacji, która jest następstwem długotrwałego odpływu, w szczególności ludzi młodych, a siłą sprawczą ubytku ludności w konsekwencji ujemny przyrost naturalny. Warto podkreślić, że nowy typ depopulacji to zjawisko bardziej niebezpieczne, ponieważ prowadzi do powolnego wyludniania obszarów nim dotkniętych. Jest to zaawansowana faza depopulacji, którą znacznie trudniej powstrzymać niż tą, w której głównym czynnikiem sprawczym jest odpływ migracyjny.

Ludnościowe obszary problemowe identyfikuje się również za pomocą wskaźników przedstawiających strukturę wiekową ludności. Województwo lubuskie należy do grona województw charakteryzujących się najniższym udziałem osób w wieku 65 lat w populacji ogółem, a ponad 75% gmin województwa ma niższy od średniej wojewódzkiej udział tej grupy wiekowej w populacji ogółem. Jednocześnie najszybciej starzejącymi się obszarami są największe miasta w województwa lubuskiego. Niepokojącym jest również fakt, że zgodnie z prognozą demograficzną, województwo będzie należało do regionów o najdynamiczniej starzejącej się ludności w kraju.

Obserwowane zjawisko ubytku ludności w województwie lubuskim powodowane ujemnym saldem migracji i niskim przyrostem naturalnym oraz zapoczątkowany proces starzenia się ludności, w konsekwencji może prowadzić do dysfunkcji społeczno-gospodarczej regionu, jak również szybkim dołączaniem województwa do regionów tzw. „problemowych demograficznie”. Już obecnie obserwuje się znaczne niedobory pracowników na regionalnym rynku pracy, co pociąga za sobą znaczny wzrost liczby wydawanych zezwoleń na pracę cudzoziemców.

Opracowanie merytoryczne

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

ul. Spokojna 1

65-954 Zielona Góra

Kontakt:

tel: 68 322 31 12

faks: 68 325 36 79

e-mail: SekretariatUSZGR@stat.gov.pl

zielonagora.stat.gov.pl

[@ZielonaGoraSTAT](https://twitter.com/ZielonaGoraSTAT)

[@GlownyUrządStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrządStatystyczny)